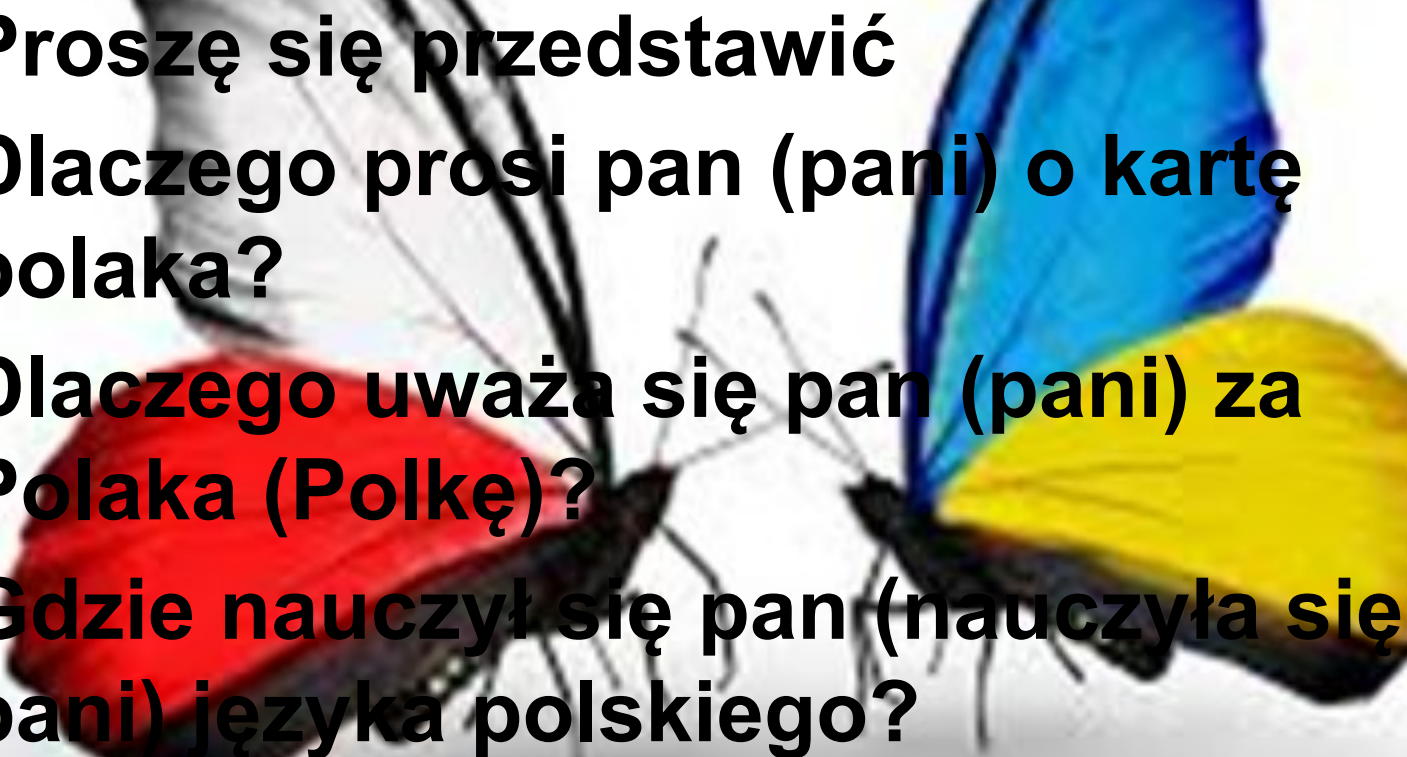

Egzamin na kartę Polaka

Co trzeba wiedzieć?

Rozmowa z pracownikiem konsulatu RP

- **Proszę się przedstawić**
 - **Dlaczego prosi pan (pani) o kartę polaka?**
 - **Dlaczego uważa się pan (pani) za Polaka (Polkę)?**
 - **Gdzie nauczył się pan (nauczyła się pani) języka polskiego?**
-

ŚWIĘTA NARODOWE

W czasie tych świąt narodowych większość banków i instytucji jest zamknięta, podobnie jak wiele mniejszych sklepów.

- **1 stycznia: Nowy Rok**
- **Wielkanoc: niedziela i poniedziałek – pierwsza niedziela po pierwszej wiosennej pełni księżyca**
- **1 maja: Święto Pracy**
- **3 maja: Święto Konstytucji 3 Maja**
- **Boże Ciało: czwartek dziewiątego tygodnia po Wielkanocy**
- **15 sierpnia: Wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny, Święto Wojska Polskiego (rocznica “cudu nad Wisłą”)**
- **1 listopada: Dzień Wszystkich Świętych**
- **11 listopada: Dzień Niepodległości**
- **25, 26 grudnia: Boże Narodzenie**

Historia Polski

- **966 Mieszko I (pierwszy władca polski) przyjmuje chrzest i poślubia księżniczkę czeską – Dobrawę. Jest to pierwszy krok w chrystianizacji pierwotnie pogańskiego narodu polskiego.**
- **997 Św. Wojciech, biskup praski, podejmuje misję chrystianizacji plemion pruskich zamieszkujących północną część kraju. Z jego inicjatywy powstaje Gdańsk. Zabity podczas pełnienia misji, zostaje ogłoszony pierwszym polskim świętym.**
- **1025 Bolesław Chrobry zostaje koronowany na pierwszego króla polskiego, dzięki wsparciu Ottona III, cesarza rzymskiego narodu niemieckiego.**

Historia Polski

- **1109 Bolesław Krzywousty odnosi liczne zwycięstwa nad oddziałami niemieckimi, w wyniku których do Polski zostają przyłączone Śląsk i Pomorze.**
- **1226 Konrad Mazowiecki sprowadza do Polski Zakon Krzyżacki. Początkowo mają oni pomóc w podbiciu pogańskich Prusów. Z czasem Krzyżacy rosną w potęgę, ich obecność w kraju zaczyna zagrażać bezpieczeństwu Polski.**
- **1241 Mongołowie najeżdżają Polskę (po zniszczeniu Kijowa i Rusi), siejąc spustoszenie w południowej części kraju. Dopiero na Śląsku udaje się powstrzymać ich ekspansję.**
- **1320 Koronacja Władysława Łokietka w w Krakowie na Króla Polski**
- **1331 Bitwa pod Płowcami - zwycięstwo Polski nad Krzyżakami**

Historia Polski

- **1333** Na tronie Polski zasiada Kazimierz Wielki, którego rządy rozpoczynają złoty okres w historii polskiego średniowiecza. Jemu zawdzięczamy rozbudowę Wawelu oraz powstanie pierwszej polskiej uczelni wyższej – Uniwersytetu w Krakowie, założonego w 1364 roku.
- **1386** Unia w Krewie wyznacza nowy kierunek polityki polskiej. Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie jednoczą się przeciw wspólnemu wrogowi – Zakonowi Krzyżackiemu. Na czele obu państw staje monarcha z dynastii Jagiellonów, który wybiera na swoją stolicę Kraków.
- **1410** Na polach pod Grunwaldem stoczono największą w historii średniowiecznej Europy bitwę między siłami Zakonu Krzyżackiego a zjednoczonymi oddziałami polsko-litewskimi. Potęga Krzyżaków zostaje ostatecznie złamana.

Historia Polski

- **1466 Pokój między Polską a Zakonem Krzyżackim** zostaje przypieczętowany traktatem w Toruniu, na mocy którego Polska zyskuje Prusy i Gdańsk.
- **1543 Przewrót kopernikański.** W dziele *De Revolutionibus* Mikołaj Kopernik przedstawia swoją teorię heliocentryczną głoszącą, że to Ziemia obraca się wokół Słońca, a nie odwrotnie, jak powszechnie uważano w średniowieczu. Ta rewolucyjna teoria została później potwierdzona przez Galileusza.
- **1569 Unia lubelska.** Z połączenia ziem Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego powstaje największe mocarstwo w Europie, w skład którego weszła także Ukraina.

Historia Polski

- **1587 Zygmunt III Waza, syn króla Szwecji Jana III Wazy, zasiada na tronie Polski. Przenosi stolicę państwa do Warszawy ze względu na jej dogodny położenie w centrum kraju.**
- **1610 Car rosyjski zostaje pokonany przez Polaków w bitwie pod Kłuszynem. W obliczu klęski bojarzy detronizują cara i wybierają na swojego władcę królewicza polskiego – Władysława IV. Jest to apogeum potęgi Rzeczypospolitej.**
- **1652 Zostaje wprowadzona zasada liberum veto przyznająca każdemu z posłów na Sejm prawo do zrywania obrad i unieważniania podjętych uchwał jednym głosem. Ten symbol nieograniczonej wolności szlacheckiej będzie w praktyce uniemożliwiał sprawne funkcjonowanie Sejmu.**

Historia Polski

- **1655 Potop szwedzki. Karol X zajmuje Kraków i Warszawę, która staje się polem zaciętych walk (ginie ok. 80% mieszkańców). Punktem zwrotnym w wojnie jest bohaterska obrona Częstochowy, która uratowała się podobno dzięki interwencji Matki Boskiej. Madonna Częstochowska została koronowana Królową i Patronką Polski. Ostatecznie pokój polsko-szwedzki zawarto w Oliwie w 1660 roku.**
- **1683 Odsiecz wiedeńska pod wodzą Jana III Sobieskiego. W historiografii uważana jest za jedną z najważniejszych bitew europejskich, gdyż zahamowała ekspansję Turków Otomańskich w Europie.**

Historia Polski

- **1721 Koniec wojny północnej, w której Polska staje po stronie Rosji przeciw Szwecji. W rezultacie wojny Imperium Rosyjskie staje się głównym graczem politycznym w tej części Europy.**
- **1764 Na polski tron wstępuje Stanisław Poniatowski – oświeceniowy władca i słynny mecenas kultury pragnący powstrzymać upadek państwa. Elekcja ostatniego Króla Rzeczypospolitej Obojga Narodów**
- **1772 Pierwszy rozbiór Polski, w którym biorą udział Rosja, Prusy i Austria.**
- **1791 Konstytucja 3 maja nadana przez króla Stanisława Poniatowskiego, pierwszy akt tego typu w Europie, drugi na świecie (po Stanach Zjednoczonych). Ustanawia dziedziczność tronu oraz znosi liberum veto.**

Historia Polski

- **1793 II rozbiór Rzeczypospolitej dokonany przez Rosję i Prusy**
- **1794 Powstanie kościuszkowskie. Walki przeciwko zaborcom nie przynoszą efektu, Warszawa i Kraków zostają przyłączone odpowiednio do Rosji i Austrii. Rok później w wyniku trzeciego rozbioru Polska znika z mapy świata.**
- **1807 Pierwsza kampania napoleońska w Polsce. Polacy wspierają działania Napoleona, licząc na jego przychylność w sprawie niepodległości państwa polskiego. Rok później zostaje proklamowane Księstwo Warszawskie pod zwierzchnictwem cesarza francuskiego.**
- **1810 W Żelazowej Woli przychodzi na świat Fryderyk Chopin – najwybitniejszy polski kompozytor, który po upadku powstania listopadowego udaje się na emigrację i ostatnie 18 lat swojego życia spędza poza ojczyzną.**

Historia Polski

- **1815** Po klęsce Napoleona pod Waterloo Rosja, Prusy i Austria zawierają Święte Przymierze, które ma za zadanie zachowanie równowagi w Europie. W wyniku postanowień kongresu wiedeńskiego powstaje Królestwo Polskie, zależne od Rosji, z osobną konstytucją nadaną przez cara Aleksandra I.
- **1824** Adam Mickiewicz – wieszcz narodu polskiego – udaje się na przymusową emigrację i nigdy już nie powraca do ojczyzny (umiera w 1855 roku na Krymie).
- **1830** Powstanie listopadowe – nieudana próba zrzućenia jarzma rosyjskiego. Ostatecznie zostaje stłumione we wrześniu 1831 roku.

Historia Polski

- **1848 Pierwsze połączenie kolejowe między Warszawą a Wiedniem. Po Wiośnie Ludów zniesiono pańszczyznę na ziemiach zaboru austriackiego.**
- **1863 Powstanie styczniowe – ostatni romantyczny zryw powstańczy przeciw rosyjskiemu zaborcy.**
- **1893 Powstaje Liga Narodowa, jedna z pierwszych polskich organizacji politycznych.**
- **1914 Początek I wojny światowej. Większość działań wojennych jest przeprowadzana na froncie wschodnim, który wejdzie w skład przyszłej niepodległej Polski.**

Historia Polski

- **1918 11 listopada ogłoszono niepodległość Polski. Józef Piłsudski zostaje Naczelnikiem Państwa. Granice państwa są jeszcze niestabilne, toczą się walki o tereny sporne z Ukrainą, Niemcami, Litwą i Czechosłowacją. W 1920 roku ma miejsce tzw. cud nad Wisłą, kiedy to wojska polskie powstrzymują marsz oddziałów bolszewickich pod Warszawą. Polska zajmuje rozległe terytoria na kresach wschodnich, okupuje Wilno i przejmuje jedną z części austriackiego Śląska.**
- **1921 Konstytucja marcowa. Polska zostaje ustanowiona republiką (do 1926 roku). Podejmowane są liczne reformy skarbu, rozwija się górnictwo na Śląsku i powstaje pierwszy polski port w Gdyni. Sytuacja polityczna jest nadal niestabilna: pierwszy prezydent Polski – Gabriel Narutowicz – zostaje zastrzelony w Warszawie w 1922 roku, w 1926 roku Józef Piłsudski przeprowadza zamach stanu.**

Historia Polski

- **1939 1 września atakiem niemieckim na Westerplatte rozpoczyna się II wojna światowa, a 17 września wojska radzieckie przekraczają wschodnią granicę Polsce, anektując tereny kresów. Jest to konsekwencja paktu Ribbentrop-Mołotow zawartego 23 sierpnia między hitlerowskimi Niemcami a Związkiem Radzieckim. W wyniku kampanii wrześniowej Polska traci niezależność.**
- **1943 Powstanie w getcie warszawskim – heroiczny, lecz skazany na niepowodzenie, zryw powstańczy Żydów polskich. W konsekwencji wiele osób trafia do obozów koncentracyjnych w Treblince i Oświęcimiu. Pierwotnie w getcie zamknięto 450 000 osób, stopniowo ludność żydowską wywozono do obozów koncentracyjnych w Treblince i Oświęcimiu. Powstanie przeżywa zaledwie trzysta osób, zaś getto warszawskie zostaje zrównane z ziemią.**

Historia Polski

- **1944 Powstanie warszawskie (1 sierpnia – 2 października). Jego głównym celem jest wyzwolenie stolicy spod władzy Niemców i zdobycie suwerenności. Powstanie zostaje stłumione, Warszawa obrócona w gruzy, a powojenny polski rząd tworzą komuniści zależni od Związku Radzieckiego. Powstanie trwało 63 dni.**
- **1945 Armia Czerwona wkracza na teren Polski. Rząd emigracyjny powraca z Londynu, jednakże Polska znajduje się pod radziecką dominacją. W wyniku przesunięcia granic Polski na zachód Polacy z dawnych kresów Rzeczypospolitej włączonych do Związku Radzieckiego zostają przesiedleni na tereny poniemieckie (Wrocław, Gdańsk, Szczecin).**

Historia Polski

- **1955 W odpowiedzi na powstanie NATO zostaje podpisany Układ Warszawski, porozumienie wojskowe państw Europy Środkowej i Wschodniej (NRD, Polska, Czechosłowacja, Węgry, Bułgaria, Rumunia, Albania) pozostających pod wpływem Związku Radzieckiego.**
- **1956 W Poznaniu wybuchają strajki i manifestacje robotników przeciwko władzom. Po śmierci Stalina (1953) i w związku ze zmianami w ZSRR następuje zmiana polityki wewnętrznej w Polsce (odwilż gomułkowska).**

Historia Polski

- 1978 6 października, kardynał krakowski, Karol Wojtyła, zostaje wybrany papieżem i przyjmuje imię Jan Paweł II. Jest pierwszym papieżem spoza Włoch od XV wieku. Jego pontyfikatowi przyświeca idea bliskości kościoła i człowieka, ochrony życia poczętego i godności jednostki ludzkiej.
- 1980 Strajki w Gdańsku zapoczątkowują falę manifestacji w całym kraju. Założony w Stoczni Gdańskiej NSZZ Solidarność utożsamia dążenia Polaków do uzyskania swobód politycznych i ekonomicznych. Organizacja ta błyskawicznie zyskuje zwolenników (w szczytowym momencie liczy 10 mln członków). Jej przywódca, Lech Wałęsa, z zawodu elektryk, otrzymuje w 1983 roku Pokojową Nagrodę Nobla.

Historia Polski

- **1981 13 grudnia generał Wojciech Jaruzelski wprowadza stan wojenny. Zostaje zarządzona godzina policyjna, ograniczeniu ulegają prawa obywatelskie, wojsko kontroluje wszelkie formy działalności obywateli. Jak później będą tłumaczyć władze komunistyczne, stan wojenny miał zapobiec interwencji zbrojnej w Polsce przez pozostałe państwa Układu Warszawskiego.**
- **1989 Obrady Okrągłego Stołu. Partia komunistyczna zezwala na wolne wybory, które wygrywają kandydaci bloku solidarnościowego. W rządzie zasiadają wyłącznie przedstawiciele Komitetu Obywatelskiego. Tadeusz Mazowiecki zostaje pierwszym niekomunistycznym premierem Polski. Rok później Lech Wałęsa wygrywa wybory prezydenckie. Sprawuje władzę tylko jedną kadencję, w 1995 roku nowym prezydentem zostaje Aleksander Kwaśniewski (wywodzący się z partii SLD), który odchodzi ze stanowiska dopiero w 2005 roku.**

Historia Polski

- **1991 Rozwiązanie Układu Warszawskiego. Oficjalny koniec zimnej wojny.**
- **1998 Polska przystępuje do NATO.**
- **2004 1 maja Polska staje się członkiem Unii Europejskiej.**
- **2005 Lech Kaczyński, dotychczasowy prezydent Warszawy, pokonuje w wyborach prezydenckich kandydata liberałów, Donalda Tuska.**

Historia Polski

- **2005 2 kwietnia, po długiej chorobie, umiera Jan Paweł II. Za pontyfikatu Jana Pawła II następują ogromne zmiany w Watykanie, a także w postrzeganiu osoby papieża zarówno przez społeczność katolicką, jak i pozostałych chrześcijan oraz wyznawców innych religii. W pogrzebie Ojca Świętego na Placu Św. Piotra uczestniczy ok. 300 tysięcy wiernych oraz 200 prezydentów i premierów, a także przedstawiciele wszystkich religii świata, w tym duchowni islamscy i żydowscy. Następcą Jana Pawła II, Benedykt XVI, zezwala na natychmiastowe rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego Karola Wojtyły.**
- **2010 Lech Kaczyński ginie 10 kwietnia 2010 roku w katastrofie samolotu na lotnisku w Smoleńsku**
- **6 lipca 2010 roku nowym prezydentem stał się Bronisław Komorowski**

Dynastie Królów polskich

Na tronie polskim zasiadali królowie:

- Z dynastii Piastów od koronacji Bolesława Chrobrego (1025) do śmierci Kazimierza Wielkiego (1370). Legenda o Piaście Kołodzieju (postać z polskich legend, nie historyczna !) Piast, zwany także Piastem Kołodziejem (kołodziej robił koła do wozów, zawód bardzo techniczny i nobilitujący) lub Piastem Oraczem – był legendarnym protoplastą - założycielem dynastii Piastów (pierwszej dynastii Królów Polski).
- Królowa Święta Jadwiga Andegaweńska (ur 1373 – zm 1399) łączy dynastie Piastów z dynastia Jagiellonów: matką jej była siostra Kazimierza Wielkiego, ostatniego króla Piasta, a mężem król Władysław Jagiełło. Królowa przyjechała z Węgier.
- Król Władysław Jagiełło rozpoczął dynastię Jagiellonów po ślubie z Królową Jadwigą (1386).

Dynastie Królów polskich

- Dynastia upadła po śmierci Króla Zygmunta Augusta (1572) który nie miał syna.
- Królowie elekcyjni z różnych dynastii:
 - 1573 - 1575 Henryk Walezy
 - 1576 - 1586 Stefan Batory
 - 1587 - 1632 Zygmunt III Waza
 - 1632 - 1648 Władysław IV
 - 1648 - 1668 Jan II Kazimierz
 - 1669 - 1673 Michał Korybut Wiśniowiecki
 - 1674 - 1696 Jan III Sobieski
 - 1697 - 1704 August II Mocny
 - 1704 - 1709 Stanisław Leszczyński
 - 1709 - 1733 August II
 - 1733 - 1736 Stanisław Leszczyński
 - 1733 - 1763 August III
 - 1764 - 1795 Stanisław August Poniatowski

Postaci historyczne

- **Kim był Jan Matejko? (Jan Alojzy Matejko (ur. w czerwcu[1] 1838 w Krakowie, zm. 1 listopada 1893 w Krakowie) – malarz polski, twórca obrazów historycznych i batalistycznych, historiozof.):**
- **1. Astronom Kopernik, czyli rozmowa z Bogiem**
- **2. Jan III Sobieski pod Wiedniem**
- **3. Bitwa pod Grunwaldem Jan Matejko malował obraz przez około 6 lat (1872-1878) ()**
- **4. Unia Lubelska. Namalowany został dla upamiętnienia 300 rocznicy unii Polski i Litwy zawartej na sejmie w Lublinie w 1569 r).**

Postaci historyczne

- **Mikołaj Kopernik (1473-1543) – wybitny astronom, matematyk, lekarz, prawnik, ekonomista. Urodził się w Toruniu. Studiował w Krakowie, a następnie w Bolonii, Padwie i Ferrarze, gdzie uzyskał doktorat z prawa kanonicznego. Jako pierwszy w czasach nowożytnych opracował heliocentryczny model Układu Słonecznego. Swoje odkrycie opublikował w dziele „O obrotach ciał niebieskich” (De revolutionibus orbium coelestium).**

Postaci historyczne

- **Kim był Tadeusz Kościuszko ? (Tadeusz Kościuszko (1746-1817) – generał polski i amerykański, Najwyższy Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej w insurekcji 1794. Ukończył Szkołę Rycerską w Warszawie oraz studiował jako królewski stypendysta w Paryżu. Brał udział w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych. W 1789 król Stanisław August Poniatowski nominował Kościuszkę na generała majora wojska konnego. 24 marca 1794 w Krakowie pod jego przywództwem wybuchło powstanie zwane Kościuszkowskim, a on objął władzę, jako Najwyższy Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej. Rozbicie wojsk generała Tomasowa pod Raławicami należy do największych sukcesów Powstania. Na wieść o tym zwycięstwie wybuchło także powstanie pod wodzą Jana Kilińskiego w Warszawie, a kilka dni później na Litwie. Powstanie jednak nie miało szansy na sukces, a on sam po przegranej bitwie pod Maciejowicami został uwięziony w twierdzy pietropawłowskiej w Petersburgu.**

Z czym kojarzy się postać króla Jana Sobieskiego III?

- Przyszło mu władać krajem skłóconym, wstrząsanym walkami frakcji magnackich, osłabionym terytorialnie i – choć wciąż odnosił zwycięstwa militarne – nie podołał zadaniu uporządkowania spraw państwowych. Także w dziedzinie dyplomacji nie odniósł sukcesów. Wraz ze śmiercią Jana III Sobieskiego (1696) zakończył się okres sarmacki (szlachecki) Rzeczypospolitej.
- Odniósł zwycięstwa nad Kozakami i Tatarami, a zwycięstwo nad Turkami pod Chocimiem doprowadziło go na tron Polski. Doprowadził do podpisania traktatu przyjaźni z Austrią i wstąpił się w odsiecz Wiednia, rozgromiając wojska tureckie oblegające Wiedeń w 1683 roku. Oprócz świetnego przywódcy, był także mecenasem kultury i sztuki.

Testament Krzywoustego

- **W 1138 r., przed swą śmiercią, Bolesław Krzywousty wydał testament regulujący zasady następstwa tronu. Był on kompromisem, który godził jedność państwa z prawem każdego z książęcych synów do dziedziczenia ziemi. Princepsem (czyli księciem zwierzchnim, lub członek dynastii Piastów.**

Które państwa uczestniczyły w rozbiórze Polski ?

- 1772 Pierwszy rozbiór Polski, w którym biorą udział Rosja, Prusy i Austria.
- II rozbiór części ziem Rzeczypospolitej pomiędzy Rosję i Prusy.
- 23 stycznia 1793 doszło do podpisania traktatu podziałowego między Katarzyną II a Fryderykiem Wilhelmem II, po podpisaniu wojska pruskie weszły do Wielkopolski, a rosyjskie do wschodniej Polski.
- W 1795 Rosja, Austria i Prusy podzieliły Rzeczypospolitą pomiędzy siebie, zmuszając Stanisława Augusta do abdykacji. Od tego momentu nazwa Polska miała zostać na wieki wymazana z mapy Europy.
- RP 1 – utworzona w 1569r., zlikwidowana w 1795r
- RP2 – utworzona w 1918 r., zlikwidowana w 1939r
- RP3 – utworzona w 1989

Kiedy miał miejsce Potop szwedzki ?

- **Król Jan Kazimierz był wybrany w wolnej elekcji, był ostatnim po kolei z 3 królów z dynastii Wazów.**
- **Królowie z dynastii Wazów rościli pretensje do tronu Szwecji co prowadziło do konfliktów między Rzeczpospolitą a Szwecją.**
- **Wojska szwedzkie opanowały większość kraju, a król musiał się schronić za granicą. Kraj znalazł się w stanie rozprzężenia i ruiny.**
- **Król oceniał, że przyczyną nieszczęść wielkiego państwa jest słabość władzy i samowola szlachty. Jednak próby przeprowadzenia reform wywołały w 1665 r. wojnę domową zwaną rokoszem: rokoszem Lubomirskiego.**
- **Polska z kolejnych wojen za panowania Jana Kazimierza wyszła bardzo wyniszczona.**

Z czym kojarzy się postać króla Jana III Sobieskiego?

- Kolejny król z wolej elekcji, wybrany po Wazach, Jan Sobieski, był w dniu wyboru człowiekiem sprawdzonym i bardzo popularnym. Sobieski był hetmanem wielkim, wybitnym wodzem i organizatorem wojska.
- Największym i najgłośniejszym jego czynem była odsiecz Wiednia oblężonego w 1683 r. przez Turków, gdzie odniósł świetne zwycięstwo nad armią wielkiego wezyra Kara Mustafy. Król Sobieski rozgromił wojska tureckie oblegające Wiedeń i tym samym ocalił stolicę Austrii.
- Nie podołał zadaniu uporządkowania spraw państwowych. Także w dziedzinie dyplomacji nie odniósł sukcesów (strata połowy Ukrainy na rzecz Rosji, chwiejne sojusze z Francją i Austrią).

Kto był pierwszym z dynastii Jagiellonów ?

- **Władysław Jagiełło był założycielem dynastii Jagiellonów.**
- **Wraz z jego wstąpieniem na tron rozpoczęła się nowa epoka w historii Polski, państwa dotąd środkowoeuropejskiego, które było związane ściśle z cywilizacją zachodnią, łacińską. Władysław Jagiełło wiązał Polskę z Litwą.**
- **W ten sposób zostały osiągnięte doraźne cele polityczne - ekspansja Zakonu krzyżackiego została powstrzymana przez świetne zwycięstwo sił polsko-litewsko-ruskich pod Grunwaldem 15 lipca 1410 r**

Kto był ostatnim z dynastii Jagiellonów ?

- **Zygmunt II August był najstarszym dzieckiem mieszczańskiej rodziny Marcina i Doroty Kordeckich. ur. 16 listopada 1603. Podczas potopu szwedzkiego (1655) za cel postawił sobie uchronienie Jasnej Góry przed rabunkami i dewastacją ze strony wojsk szwedzkich. W tym celu ukrył obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, a w kaplicy umieścił jego kopię.**

Kim była Święta Jadwiga?

- **Jadwiga Andegaweńska, królowa Polski, święta. Była żoną Władysława II Jagiełły, księcia litewskiego, późniejszego króla Polski. Zwolenniczka pokojowego rozwiązania konfliktu polsko-krzyżackiego. Na swoim dworze skupiła elitę intelektualną Polski. Uprawia działalność charytatywną, opiekowała się szpitalami. Była mecenasem Akademii Krakowskiej, której zapisała przed śmiercią swoje klejnoty i kosztowności. Jadwiga została pochowana w katedrze na Wawelu, kanonizowana w 1997 roku przez Jana Pawła II.)**

Kim był Karol Józef Wojtyła?

- Był pierwszym od ponad 450 lat nie pochodzącym z Włoch oraz najmłodszym z papieży, od półtora wieku. Miał 58 lat. Został wybrany w 1978 roku w ósmym głosowaniu, większością głosów.
- Karol Wojtyła urodził się 18 maja 1920 roku w Wadowicach. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1946 roku, a w następnym wyjechał do Belgii i Francji, by tam prowadzić działalność duszpasterską wśród Polonii.
- Jan Paweł II zmarł 2 kwietnia 2005 roku. Został ogłoszony błogosławionym Kościoła katolickiego w 2011 roku, po trwającym niecałe sześć lat procesie beatyfikacyjnym, który był jednym z najkrótszych w historii. W 2014 roku, 27 kwietnia, odbyła się kanonizacja papieża Polaka.

Prezydenci III Rzeczypospolitej Polskiej

1. **Wojciech Jaruzelski 19.07.1989-22.12.1990**
- 2. **Lech Wałęsa 22.12.1990-22.12.1995**
- 3. **Aleksander Kwaśniewski 22.12.1995-23.12.2005**
- 4. **Lech Kaczyński 23.12.2005 - 10.04.2010**
- 5. **Bronisław Komorowski 06.07.2010 – maj 2015**
- 6. **Andzej Duda – obecny prezydent**

Cud nad Wisłą

- **W dniu 15 sierpnia obchodzimy w Polsce Święto Wojska Polskiego, związane z rocznicą Bitwy Warszawskiej 1920, zwanej też Cudem nad Wisłą oraz Święto Wniebowzięcia Maryi Panny.**
- **Zwycięską Bitwę Warszawską, stoczoną w dniach 12-25 sierpnia 1920 roku w czasie wojny polsko-bolszewickiej uznaje się za przełomową w historii świata. Zdecydowała nie tylko o niepodległości Polski, ale też uchroniła całą Europę przed rozprzestrzenieniem się komunizmu i sowieckiego totalitaryzmu.**

Nagrody Nobla przyznane Polakom i Polkom:

- **1903 — Maria Skłodowska-Curie - w dziedzinie fizyki łącznie z Henri Becquerelem i Piotrem Curie**
- **1905 — Henryk Sienkiewicz - w dziedzinie literatury**
- **1911 — Maria Skłodowska-Curie - w dziedzinie chemii**
- **1924 — Władysław Reymont - w dziedzinie literatury**
- **1980 — Czesław Miłosz - w dziedzinie literatury**
- **1983 — Lech Wałęsa - Pokojowa Nagroda Nobla**
- **1995 — Józef Rotblat - Pokojowa Nagroda Nobla łącznie z ruchem Pugwash**
- **1996 — Wisława Szymborska - w dziedzinie literatury**

Maria Skłodowska – Curie

- **Dwukrotnie wyróżniona Nagrodą Nobla za osiągnięcia naukowe. Po raz pierwszy w roku 1903 z fizyki wraz z mężem Piotrem Curie za badania nad odkrytym przez Antoine Henri Becquerela zjawiskiem promieniotwórczości, a drugi raz w roku 1911 z chemii za wydzielenie czystego radu. Do dziś pozostaje jedyną kobietą, która tę nagrodę otrzymała dwukrotnie.**

Henryk Sienkiewicz

- **Henryk Adam Aleksander Pius Sienkiewicz - Polski powieściopisarz i publicysta. Studiował prawo i nauki filologiczno-historyczne w Warszawie, współpracował jako reportażysta i felietonista ze stołecznymi gazetami – m.in. „Niwą”, „Słowem” i „Gazetą Polską”. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w roku 1905 za "całokształt twórczości". Jeden z najpopularniejszych pisarzy polskich przełomu XIX i XX wieku. Powieści - Trylogia Ogniem i mieczem, Potop, Pan Wołodyjowski, Quo Vadis, Krzyżacy.**

Władysław Reymont

- Twórczość Reymonta jest zróżnicowana pod względem tematyki, formy literackiej oraz nierówna pod względem swej wartości. W powieściach obyczajowych zawarł elementy krytyki społecznej. Władysław Reymont jest laureatem Nagrody Nobla Twórczość Reymonta jest zróżnicowana pod względem tematyki, formy literackiej oraz nierówna pod względem swej wartości. W powieściach obyczajowych zawarł elementy krytyki społecznej. Władysław Reymont jest laureatem Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1924. Otrzymał ją za powieść *Chłopi*. Powieści Ziemia obiecana, Bunt.

Czesław Miłosz

- **Polski oraz litewski poeta, laureat literackiej nagrody Nobla w 1980 roku za całokształt twórczości. Otrzymał tytuł Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, jedna z najwybitniejszych postaci polskiej kultury. Dzieła poetyckie: Życie na wyspach, Orfeusz i Ewredyka, Piasek przydrożny, Legendy nowoczesności.**

Lech Wałęsa

- **Urodził się 29 września 1943 roku w Popowie. Polski działacz związkowy, polityk, wykształcenie zawodowe, z zawodu elektryk. Od 1980 r. do 1990 r. był przewodniczącym NSZZ "Solidarność". Przewodniczył stronie solidarnościowej podczas obrad okrągłego stołu". W latach 1990-1995 był prezydentem RP, laureat Pokojowej Nagrody Nobla. W 1998 r. został przewodniczącym Chrześcijańskiej Demokracji III Rzeczypospolitej Polskiej.**

Józef Rotblat

- **Polski fizyk i radiobiolog, współzałożyciel i lider pacyfistycznego ruchu naukowców Pugwash, laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1995 roku. Przyczynił się do budowy bomby atomowej, a całe życie poświęcił walce o pokój. zawsze podkreślał, że zaangażował się w projekt budowy broni jądrowej, ponieważ obawiał się, że Hitler może ją zbudować pierwszy. Kiedy jednak okazało się, że Niemcy nie są w stanie skonstruować bomby atomowej, profesor Rotblat wycofał się z prac nad bombą w Stanach Zjednoczonych i powrócił do Wielkiej Brytanii. Był zdecydowanym przeciwnikiem zbrojeń nuklearnych.**

Wisława Szymborska

- **Twórczość Szymborskiej cechuje precyzja i oszczędność słowa, język potoczny, posługiwanie się ironią i paradoksem, treści filozoficzne. Nagrodę Nobla z literatury otrzymała w 1996 roku za całokształt twórczości.**

Polskie kompozytorzy

- **Fryderyk Chopin (1810-1849) – pianista i największy kompozytor polski.**
- **Grażyna Bacewicz (1909-1969) – skrzypaczka, kompozytorka i pedagog muzyczny.**
- **Stanisław Moniuszko (1819-1872) – kompozytor, dyrygent, organista, pedagog muzyczny.**
- **Karol Szymanowski (1882-1937) – kompozytor i pianista.**

Literatura

- **Adam Mickiewicz (1798-1855) – najwybitniejszy poeta polski. Jego najznamienniejsze utwory to: Oda do młodości (1820), Ballady i romanse (1822), Grażyna (1823), Dziady – część II i IV (1823), Sonety krymskie (1826), Konrad Wallenrod (1828), Reduta Ordona (1831), Dziady – część III (1832), Pan Tadeusz (1834), Liryki lozańskie (1839 – 1840).**
- **Henryk Sienkiewicz (1846-1919) – pisarz, publicysta, działacz społeczny. Trylogia – Ogniem i mieczem (1884), Potop (1886) i Pan Wołodyjowski (1888); Rodzina Połanieckich (1894); Quo Vadis (1896); Krzyżacy (1900); W pustyni i w puszczy (1912).**

Reżyserzy

- **Andrzej Wajda** „Człowiek z Żelaza” „Człowiek z Marmuru” „Katyo” **Roman Polanski** „Pianista”
- **Jerzy Hoffman** kręcił filmy historyczne takie, jak "Ogniem i mieczem", " Pan Tadeusz", "Znachor", "Bitwa Warszawska"
- **Jan Machulski** Vabank, Vabank 2, Deja vu.
- **Krzysztof Kieślowski** nakręcił trylogię "Trzy kolory. Niebieski, Biały, Czerwony”.
- **Krzysztof Zanussi** - polski reżyser, który najczęściej kręcił filmy filozoficzne „Serce na dłoni”.

Lista UNESCO

- **Polska może się poszczycić bogatą i niezwykle różnorodną historią. Artyści i architekci ze wszystkich stron świata wznieśli setki zamków, kościołów i klasztorów, tworząc oblicze polskich miast. Już jedenaście zabytków, muzeum zagłady oraz puszcza zostało wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO.**

Kraków

- Na listę UNESCO został wpisany zamek królewski na Wawelu, który był siedziba władców i królów polskich szesnastego wieku. Usytuowany na wzgórzu nad rzeką Wisłą jest mieszanką stylów: romańskiego, gotyckiego i renesansowego. Posiada największą i najcenniejszą kolekcję arrasów- wielkich renesansowych gobelinów.
- Obok zamku królewskiego na Wawelu na listę UNESCO zostało wpisane również Stare Miasto Krakowa, którego średniowieczna budowa zachowała się w całości do dzisiejszego dnia. Niektóre budowle, jak np. Kościół św. Wojciecha na Rynku Głównym czy kościół św. Andrzeja pochodzą z czasów wczesnego średniowiecza, z X-XI wieku. Sercem miasta jest Rynek Główny, największy średniowieczny plac w Europie, na którym skupia się kulturalne, handlowe i towarzyskie życie Krakowa. Nie można pominąć żółtych Sukiennic, w których podobnie jak w średniowieczu działają kramy z pamiątkami, dziełami sztuki ludowej i biżuteria z bursztynu.

Wieliczka

- **Zabytkowa Kopalnia Soli w Wieliczce jest jedynym obiektem górniczym na świecie czynnym bez przerwy od średniowiecza do chwili obecnej. Dzisiejsza kopalnia to labirynt podziemnych chodników i komór o długości 350 km usytuowanych na 9 poziomach. Szczególnie piękna jest kaplica św. Kingi z solnymi rzeźbami, płaskorzeźbami i żyrandolami.**
- **W kopalni znajdują się również jeziora, poczta, restauracja i kino, a nawet korty tenisowe. W wielkich komorach odbywają się koncerty, bale i spektakle teatralne. Ze względu na lecznicze właściwości powietrza, 211 metrów pod ziemią utworzono sanatorium, w którym leczy się rozmaite alergie i astmę.**

KALWARIA ZEBRZYDOWSKA

- **Jest najslynniejszym, ponad 400-letnim sanktuarium kalwaryjskim w Polsce i jednym z najczęściej odwiedzanych miejsc kultu. Stanowi wyjątkowy zabytek kultury, w którym krajobraz przyrodniczy wykorzystano jako otoczenie dla symbolicznego przedstawienia w postaci kaplic i dróg poszczególnych stacji Męki Pana Jezusa.**
- **W Wielkim Tygodniu przed Wielkanocą odbywają się barwne i widowiskowe misteria Męki Pańskiej. Kalwaria Zebrzydowska jako jedyna na świecie została wpisana na listę UNESCO, a jest ich w całej Europie ponad tysiąc.**

WARSZAWA

- **W czasie II Wojny Światowej została niemal całkowicie zbombardowana i wysadzona w powietrze. Wieże kościołów, kolorowe kamieniczki oraz bryła Zamku Królewskiego zostały odbudowane w latach powojennych. Warszawska Starówka została wpisana na Listę Dziedzictwa Kulturowego UNESCO jako wierna rekonstrukcja z zachowaniem oryginalnych fragmentów zabudowy.**

Toruń

- **Miasto, w którym urodził się Mikołaj Kopernik znajduje się na Liście Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Toruń słynie z doskonale zachowanej średniowiecznej architektury rynku i przylegających do niego uliczek. Unikatem jest Krzywa Wieża, wybudowana na przełomie XII i XIV wieku oraz pochylona jak słynna wieża w Pizie.**

Zamość

- **Powstał w XVI wieku z woli potężnego magnata Jana Zamojskiego, zbudowany według włoskich wzorów. Znana jest Katedra, w której prezbiterium znajduje się rokokowe, srebrne tabernakulum.**

MALBORK

- **Na Liście Dziedzictwa Kulturowego UNESCO znajduje się zamek Krzyżacki w Malborku – największa gotycka twierdza w Europie. Był siedziba mistrzów zakonu krzyżackiego i stolica Państwa Krzyżackiego.**
- **Zespół zamkowy obejmuje Zamek Wysoki z kaplicą Najświętszej Maryi Panny, Zamek Średni z Refektarzem, Zamek Niski z arsenałem, mury obronne z basztami i Brama Mostowa. Znajduje się tu muzeum z kolekcją bursztynu.**

OSWIĘCIM – BRZEZINKA

- **Największy obóz koncentracyjny i obóz zagłady, w których w czasie II wojny Niemcy mordowali Żydów (90%), Polaków, Romów i Rosjan. Obecnie muzeum otwarte do zwiedzania.**

PUSZCZA BIAŁOWIESKA

- **Najstarszy rezerwat przyrody w Polsce i największy naturalny obszar leśny w Europie o niespotykanym w innych lasach europejskich bogactwie fauny i flory. Występują tu różne rodzaje lasów(mieszane, dębowo-grabowe, sosnowe). Średni wiek drzew wynosi 126 lat. W puszczy mieszkają żubry, największe europejskie ssaki.**

Jak wygląda polska flaga?

Flaga jest jednym z symboli narodowych, jest prostokątna i ma proporcje 5:8,

- podzielona jest na dwa równe poziome pasy – biały na górze, czerwony na dole.

Istnieje również wariant flagi z godłem po środku białego pasa.

- Barwy biała i czerwona zostały uznane za narodowe po raz pierwszy 3 maja 1792 roku. Po raz pierwszy polskie barwy zostały ustanowione uchwałą Sejmu Królestwa Polskiego w 1831 roku.
- 2 maja jest od 2014 roku Dniem Flagi Rzeczypospolitej Polskiej

Co jest godłem Polski?

- **Godłem Rzeczypospolitej Polskiej, albo Herbem Polski jest wizerunek orła białego ze**
- **złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i**
- **szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy herbowej. Korona została**
- **przywrócona ustawą z 1989 roku.**
- **Najwcześniejszy wizerunek orła pojawił się na denarach Bolesława Chrobrego.**

Co jest Hymnem Polski?

- **Oficjalnym hymnem państwowym jest polska pieśń patriotyczna z 1797 roku. Pierwotnie hymn nazywany Pieśnią Legionów Polskich we Włoszech został napisany przez Józefa Wybickiego. Obecnie hymn Polski nosi tytuł Mazurek Dąbrowskiego. Autor melodii jest nieznany.**
- **Mazurek Dąbrowskiego jest od 1927 roku oficjalnym hymnem państwowym Rzeczypospolitej Polski.**
- **Pierwszy hymn Polski to Bogurodzica. W średniowieczu napisał ją prawdopodobnie św. Wojciech.**

Hymn Polski

**1. Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.**

**Ref. Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.**

**2. Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.**

Insygnia koronacyjne królów Polski

- **Insygnia polskich monarchów: to jest oznaki władzy, godności i stanu królewskiego królów polskich używane podczas ceremonii koronacyjnych. Były nimi: korona, jabłko, berło, miecz.**
- **Koronę Chrobrego, którą koronowało się 17 polskich monarchów od króla Łokietka do króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, jak i większość polskich klejnotów królewskich zrabowali Prusacy na Wawelu.**

Insygnia koronacyjne królów Polski

- **Miecz Szczerbiec: według legendy wyszczerbiony na Bramie Kijowskiej w wyprawie Bolesława Chrobrego. Koronacyjny królów Polski, jeden z najcenniejszych zabytków i unikatowe świadectwo polskiej historii. Jedyne zachowane insygnium koronacyjne dynastii piastowskiej. Wywieziony 17 września 1939 roku wrócił zza oceanu, z Kanady, na Wawel.**
- **W Kaplicy Małej Zamku Królewskiego w Warszawie przechowywane są insygnia królewskie Stanisława Augusta Poniatowskiego: Łańcuch Orderu Orła Białego, miecz ceremonialny Orderu św. Stanisława oraz berło z akwamarynu.**

Kto jest świętym patronem Polski?

- **1) Najświętsza Maria Panna (NMP) Królowa Polski. Jest główną Patronką Polski.**
- **2) Święty Wojciech – jest najstarszym patronem Polski (i jest też patronem Europy)**
- **3) Święty Stanisław ze Szczepanowa, patron Polski.**
- **4) Święty Stanisław Kostka, jest również patronem Polski (i młodzieży).**
- **5) Święty Andrzej Bobola, męczennik, patron Polski.**

Geografia Polski

- Powierzchnia Polski wynosi 322 575 km² i pod względem powierzchni Polska jest dziewiątym krajem w Europie.
- Polska jest krajem nizinnym: trzy czwarte terytorium Polski są na nizinach, poniżej 200 metrów nad poziomem morza.
- Administracyjnie Polska podzielona jest na 16 województw, województwa dzielą się na powiaty a powiaty na gminy.
- Przy czym powiaty i gminy mogą obejmować tylko jedno miasto tworząc gminy i powiaty miejskie. W większych miastach wybierani są prezydenci miast.

Województwa Polski

- **Dolnośląskie, Kujawsko-pomorskie, Lubelskie, Lubuskie, Łódzkie, Małopolskie, Mazowieckie, Opolskie, Podkarpackie, Podlaskie, Pomorskie, Śląskie, Świętokrzyskie, Warmiosko-mazurskie, Wielkopolskie, Zachodniopomorskie.**

Z jakimi państwami graniczy RP ?

- Z Niemcami na zachodzie (rzeki graniczne Nysa Łużycka i Odra) (długość granicy 467 km),
- z Czechami (796 km) i Słowacją (541 km) na południu (granica górską poprzez Sudety i Karpaty)
- z Ukrainą (535 km) (granica kojarzona z rzeką San) i Białorusią (418 km) (granica również na Bugu) na wschodzie
- z Litwą (104 km) i Federacją Rosyjską (długość granicy 210 km) (Okręg Kaliningradzki) na północy.

Czy Polska leży nad morzem ?

- Tak, na północy nad morzem Bałtyckim. Długość wybrzeża 775 km.
- Główne handlowe polskie porty: Gdańsk, Gdynia, Szczecin nad Zalewem Szczecińskim (do morza jest 50 kilometrów) i Świnoujście.

Najważniejsze rzeki w Polsce

- **Prawie wszystkie polskie rzeki (99,7%) wpadają do Morza Bałtyckiego i płyną z południa na północ: takie jest nachylenie: polskie góry są na południu a im dalej na północ tym rozleglejsze są niziny.**

Rzeki: od wschodu na zachód:

- **Bug - rzeka na granicy wschodniej (772 km, w tym na terenie Polski 587 km) i Narew wpadająca do Bugu.**
- **Wisła - najważniejsza, najdłuższa polska rzeka (1047 km)), bardzo często w piosenkach, sztuce polskiej symbol Polski.**
- **Warta (808 km) historyczna rzeka kojarzona z Wielkopolską.**
- **Odra (854 km, w tym na terenie Polski 742 km) Na swoim odcinku centralnym rzeka graniczna z Niemcami, stąd powiedzenie Polska „między Bugiem a Odra”. Odra wypływa z Czech.**

Najważniejsze jeziora w Polsce

- Najwięcej jezior znajduje się w północnej części Polski na Pomorzu: Pojezierze Pomorskie i na Mazurach.

Pojezierze Mazurskie.

- Śniardwy (na Pojezierzu Mazurskim, „kraju tysiąca jezior”) największe w Polsce jezioro (114 km²), i sąsiadujące Mamry (104 km²), Hańcza (najgłębsze, 108 m głębokości), w samym północno-wschodnim skrawku Polski.
- Morskie Oko w Tatrach, przykład jeziora wysokogórskiego, ulubiony cel wycieczek w Tatrach.

Góry w Polsce

- **Najwyższe góry: Tatry w pasmie Karpat. Na granicy ze Słowacją, najwyższy polski szczyt Tatr Rysy 2499 metrów nad poziomem morza. Jedyne w Polsce góry o charakterze alpejskim. Niestety w Polsce pasmo Tatr ciągnie się zaledwie około 30 kilometrów.**
- **Karpaty : to pasmo gór w środkowej Europie. Karpaty ciągną się od polskiego Śląska poprzez Ukrainę aż do Rumunii.**
- **Polska część Karpat to Beskidy: Śląski, Beskidy Zachodnie, Beskid Niski, Beskidy Wschodnie. W pasmie Karpat są Tatry, Pieniny i Bieszczady.**

Góry w Polsce

- **Bieszczady** należą do Karpat Wschodnich i odróżniają się Beskidów Zachodnich.
- **Sudety**: na Dolnym Śląsku, na granicy z Czechami. Góry Stołowe, góra Śnieżka.
- **Góry Świętokrzyskie**: jedno z najstarszych pasm górskich. Najwyższy szczyt Łysica 612 m. n p. m. Nazwa gór pochodzi od relikwii Krzyża Świętego przechowywanych w klasztorze na Łysej Górze. Niedaleko miasta Kielce, stolicy województwa Świętokrzyskiego.